

I

Het ziekenhuis was oud. Een kathedraal voor de zieken, gebouwd toen achtjarigen nog door schoorstenen kropen en het rijk van een koningin het grootste was dat de wereld ooit had gekend. In die tijd noemden ze het een gekkenhuis, nu hebben ze het over een psychiatrisch ziekenhuis.

Maar laat je niet voor de gek houden, het is precies hetzelfde.

Maar de man die uit het hoge boograam stond te staren, dacht niet aan de crisis in de geestelijke gezondheidszorg in het VK, hij dacht na over de kleurstelling van het ziekenhuis. Hij vroeg zich af of de kleur in de gang waarin hij stond, was gekozen om zijn therapeutische eigenschappen. Hij vermoedde van niet. Het was institutioneel groen. Het soort kleur dat nergens in de natuur te vinden is, en dat nog steeds fris en scherp rook. Het deed het ziekenhuis meer op een gevangenis lijken dan op een plek van genezing. Misschien was dat ook wel de bedoeling.

De gang was leeg en galmde alsof het een kerk was. De lucht was doordrongen van de chemische stank van luchtverfrissers die in stopcontacten staken; de linoleumvloer was glanzend opgepoetst. Een ingang werd afgesloten door een automatisch afsluitbare marineblauwe dubbele deur, de andere door een stalen beveiligingsdeur. De gang gaf toegang tot drie kamers en de man stond bij de middelste te wachten. Geen van de deuren had een klink.

De man stond, omdat in de gang geen stoelen waren en er ook geen wachtruimte was met tv's, planten en tijdschriften over het idyllische leven in de Cotswolds. Aan de andere kant van de beveiligingsdeur gilte iemand en iemand anders schreeuwde. Al snel kon hij accenten uit alle hoeken van het land onderschei-

den. Hij bleef uit het raam kijken. Gegil, geschreeuw, gehuil en gekrakeel vormden de soundtrack van het ziekenhuis, een aria die dag en nacht te horen was.

En hij wist dat niemand deze gang binnen zou komen.

Pas als het moment daar was.

Een kraai vloog zijn blikveld binnen. Hij maakte een bocht en landde op het grasveld van het ziekenhuis. Gevolgd door twee andere. De man keek hoe ze met hun sterke, stakerige poten de aarde omwoelden, op zoek naar insecten, torretjes en wormpjes. Hij huiverde van walging. Hij was kraaien gaan haten.

Hij wendde zich af en keek op zijn horloge. Het was bijna tijd. Hij haalde zijn telefoon uit zijn zak om te zien of er dringende berichtjes waren. Maar die waren er niet. Niet één. Zelfs niet van zijn vriendin om hem sterkte te wensen. Wel zag hij zijn gezicht weerspiegeld in het zwarte schermje. Zijn ogen waren rood, korrelig en gezwollen alsof hij in een vliegtuig had geslapen. De handen waarmee hij de telefoon vasthield waren ruw, overdekt met schrammen en roken naar de zee. Hij vroeg zich af of ze ooit nog schoon zouden worden.

De deur van de middelste kamer ging open. Een kaalgeschoren man kwam naar buiten. Hij droeg een koningsblauw shirt en een zwarte broek en aan zijn riemlusje hing een apparaatje waarmee hij hulp kon inroepen, net als een politieagent als die dringend assistentie nodig had.

Een kleinere man in pak kwam naast de kaalgeschoren man staan. Hij had de gehaaste blik die alle artsen leken te hebben. 'Doctor Lang kan u nu ontvangen,' zei hij.

Voor zo'n indrukwekkend gebouw zag de kamer er wel heel saai en smakeloos uit. De wanden waren crèmekleurig, niet groen, maar nog steeds spatte het woord 'instelling' van de muren. De tapijttegels waren bruin en slijtvast; de lege boekenkast zag er met zijn doorzakkende planken goedkoop uit. Bedankkaartjes en ziekenhuismededelingen waren met plakband op een rood vilten prikbord geplakt. Doctor Lang zat achter een

groot bureau. Voor haar lagen alleen een beige dossier en een doos tissues.

Ze ging staan om hem te verwelkomen. Ze was begin dertig en droeg een mouwloze quiltachtige groene jurk. Ze droeg geen make-up en haar lange donkere haar hing gedeeltelijk voor haar gezicht. De man vroeg zich af of ze verlegen was. En vervolgens of haar verlegenheid haar carrière in de weg had gestaan. Misschien niet; verlegen mensen waren vaak de meest empathische, gemakkelijkste mensen om mee te praten. Mensen spraken vrijuit tegen hen.

Ze gaven elkaar een hand en stelden zich voor.

‘Ga zitten,’ zei ze.

‘Dank u, doctor Lang.’

‘Alsjeblieft, ik zou het fijn vinden als je me Clara noemt.’

De man was nog van de handenschudgeneratie. Het was niets voor hem om een dokter bij de voornaam te noemen. Dat voelde niet goed. ‘Ik zal mijn best doen,’ zei hij voordat hij in de stoel tegenover haar ging zitten. Het was een zware leunstoel, die in de praktijkruimte van een dokter een vreemde indruk maakte. Doctor Lang zat in een identieke stoel.

‘Het spijt me dat je helemaal hiernaartoe hebt moeten komen. Ik had je liever in een passender omgeving ontvangen, maar ik moet hier vandaag patiënten bezoeken en zag geen mogelijkheid om er even tussenuit te piepen.’

‘Het was geen moeite. Het is een mooie rit en mijn baas is blij dat ik eindelijk de tijd neem om dit te doen.’

‘Heb je lang moeten wachten?’

‘Twintig minuten, maar ik was aan de vroege kant.’

‘En ik moet je mijn verontschuldigen aanbieden voor deze ruimte,’ zei ze, terwijl ze om zich heen gebaarde. ‘Ze is niet van mij, ik leen haar alleen voor vandaag. Volgens mij wordt het hier binnenkort opgeknapt, vandaar dat het nu bijna leeg is. Ik zie mijn andere patiënten op de afdeling, maar aangezien jij hier geen patiënt bent, dacht ik dat we wellicht baat zouden hebben bij een minder stressvolle omgeving. Het kan er aan de andere kant van de deur behoorlijk levendig aan toegaan.’

‘Dat kan ik me voorstellen,’ zei de man.

‘Voor onze volgende ontmoeting zullen we iets passenders zien te vinden. Vandaag is vooral bedoeld om elkaar te leren kennen.’

‘Oké.’

Doctor Lang glimlachte. ‘Dus, zoals ik al zei, mijn naam is Clara en hoewel ik doctor ben, ben ik geen arts; ik ben een traumatherapeut. Ik ben gespecialiseerd in cognitieve gedragstherapie, somatische en sensorimotorische psychotherapie, Eye-Movement Desensitization and Reprocessing-therapie, kortweg EMDR genoemd, en alle andere belangrijke disciplines. Wat mij betreft mag je al dat medische jargon meteen vergeten, maar ik wil wel dat je één ding goed begrijpt.’

‘En dat is?’

‘Ik weet wat ik doe.’

Ze sloeg het dossier open. De man kon handgeschreven en getypte notities zien die bij elkaar werden gehouden met plastic klemmetjes. Hij zag foto’s van zijn verwondingen, vooral van die aan zijn oogkas. Hij huiverde bij de herinnering.

‘Zullen we beginnen?’ vroeg doctor Lang.

De man haalde zijn schouders op.

Ze keek hem met een meelevende glimlach aan. ‘Zoals je weet heeft je werkgever je naar ons gestuurd nadat je tijdens je werk enigszins zorgwekkend gedrag hebt vertoond...’

Hij onderbrak haar. ‘Ik heb één fout gemaakt. “Zorgwekkend gedrag” is behoorlijk overdreven.’

‘Hoe dan ook, ze zagen er aanleiding in om vooraf voor drie sessies te betalen. Wat maak je daaruit op?’

De man gaf geen antwoord. Doctor Lang haalde een document uit het dossier.

‘Dit is het zelfevaluatieformulier dat je hebt ingevuld,’ zei ze. ‘Ik wil je bedanken voor je openheid. Niet iedereen is zo open.’ Ze tikte met haar vingers op het document. Haar nagels waren kortgeknipt en ongelakt. ‘Laten we hiermee beginnen.’

‘Nu ik hieraan meedoe, wil ik het ook goed doen,’ zei de man.

‘Laten we dan ook maar meteen de koe bij de hoorns vatten.

Ik begrijp dat je nog steeds last hebt van hoofdpijn?’

De man raakte het dikke, bobbelige littekenweefsel rond zijn oogkas aan. ‘Ja, hoewel ik niet weet of die door mijn verwonding komt of omdat ik niet slaap.’

‘Waarschijnlijk door beide,’ zei doctor Lang. ‘Maar het niet slapen zal het hoofdtrauma geen goed doen.’ Ze keek in het dossier. ‘Hier staat dat je zopiclon hebt geweigerd.’

‘Klopt.’

‘Waarom? Het wordt vaak voorgeschreven aan patiënten met slaapproblemen.’

De man reageerde niet.

‘Doe je aan zelfmedicatie? Heb je het daarom geweigerd?’

‘Zelfmedicatie?’

‘Overmatig alcoholgebruik, depressiva zoals benzodiazepinen of barbituraten. Misschien zelfs heroïne. Iemand die zo vindingrijk is als jij zal moeiteloos iets kunnen vinden om in slaap te komen.’

De man glimlachte. ‘Ik doe niet aan zelfmedicatie, doctor Lang,’ zei hij.

‘Waarom neem je dan geen zopiclon?’

Er werd op de deur geklopt. De man draaide zich om. De kaalgeschoren man kwam de kamer binnen. Hij had een dienblad in zijn hand. ‘Hier is de thee,’ zei hij.

Hij zette twee wegwerpbekers en een papieren medicijn dispenser met suikerklontjes op het bureau. Hij verliet de kamer en sloot de deur achter zich. De man pakte een van de bekers, nam een slok en trok een vies gezicht. De thee was lauw. Doctor Lang bestudeerde hem van over de rand van haar beker. Als haar al iets was opgevallen aan de temperatuur van de thee, dan liet ze dat niet merken.

‘Wat gebeurt er als je in slaap probeert te komen?’ vroeg ze.

‘Ik lig tot de ochtend wakker.’

‘En toch weiger je nog steeds de gebruikelijke medicijnen.’

‘Ja.’

‘Je wilt helemaal niet in slaap komen, of wel?’ zei doctor Lang.

De man reageerde niet meteen, maar schudde toen zijn hoofd.

‘Want als je slaapt zie je dingen die je niet wilt zien?’

Hij knikte.

‘Nachtmerries?’

Hij knikte opnieuw.

‘Wat zie je dan?’

Hij gaf geen antwoord, legde zijn handen in zijn schoot en keek ernaar.

‘Wat zie je als je je ogen dichtdoet?’ drong doctor Lang aan.

De man keek op. Zijn blik was gejaagd en zijn ogen waren vochtig.

‘Kraaien,’ fluisterde brigadier Washington Poe. ‘Als ik ga slapen, zie ik kraaien.’

2

‘Kraaien?’ zei doctor Lang. ‘Heb je nachtmerries over kraaien?’

Poe knikte.

‘Gaat dit om iets uit je kindertijd of om iets recenters?’

‘Iets recenters. Van slechts enkele maanden geleden.’

‘Je hebt een traumatische ervaring achter de rug, brigadier... Mag ik je trouwens Washington noemen? Brigadier Poe is veel te formeel.’

‘Natuurlijk.’

‘Je hebt een traumatische ervaring achter de rug, Washington,’ zei ze. ‘Ik heb het verslag over de zaak gelezen en in mijn carrière is dit met voorsprong het meest verschrikkelijke waarover ik ooit heb gelezen. Mensen zijn voor jouw ogen doodgegaan. Jij bent zelf bijna doodgegaan. Nachtmerries kunnen de manier zijn waarop de geest dingen probeert te begrijpen en kraaien worden al lang geassocieerd met verlies. In sommige culturen worden ze gezien als bemiddelaars tussen leven en dood.’

‘Dat heb ik ook begrepen.’

‘En sommige therapeuten zullen je misschien proberen af te schepen met een clichématige diagnose over hoe de nachtmerries jouw manier zijn om om te gaan met wat je hebt doorgemaakt. Ze zullen je vertellen dat kraaien een manifestatie zijn van de delen van de zaak waar je geen controle over had. Dat jouw nachtmerries weinig meer zijn dan een onbewust verdedigingsmechanisme.’

‘Als jij het zegt, doc.’

Doctor Lang glimlachte. Ze had een mooie glimlach, eentje die haar gezicht deed oplichten. ‘Maar ik denk dat jij veel te pragmatisch bent om er fantasierijke ideeën als freudiaanse verschuiving op na te houden. Ik denk niet dat je een negatieve

emotie hebt omgeleid vanuit haar oorspronkelijke bron naar een minder bedreigende ontvanger.' Ze legde haar hand op het dossier. 'Als jij nachtmerries over kraaien hebt, veronderstel ik dat het zeer waarschijnlijk is dat kraaien een belangrijke rol hebben gespeeld in wat er is gebeurd. Letterlijk, niet figuurlijk.'

Poe verstijfde, alsof er een stoot elektriciteit door zijn rug-gengraat werd gejaagd.

'En ik vind dit vreemd, Washington,' vervolgde ze.

'O ja? Waarom?'

'Omdat ik dit dossier van voor naar achter heb gelezen, en niet alleen worden er geen kraaien in genoemd, maar ik geloof ook niet dat je iets hebt gezien wat ze heeft aangetrokken. Ik weet dat kraaien aangetrokken worden door aas, maar tegen de tijd dat jij bij de Bliksemboom aankwam was de dode man al weggehaald. En de rest vond binnen plaats.'

Doctor Lang pakte het dossier.

'En omdat het logboek geen lacunes vertoont, mag je concluderen dat als je echt kraaien bent tegengekomen, dat gebeurd moet zijn voordat deze zaak begon. Heb ik gelijk?'

Poe zei niets.

'Op dat moment zal het niet belangrijk hebben geleken,' vervolgde ze. 'Misschien is het zelfs niet genoteerd.'

'Maar waarom zie ik ze dan in mijn dromen?' vroeg Poe.

'Het onderbewuste is een gecompliceerd iets, Washington. Het kan sprongen maken waar ons onderbewuste niet genoeg bandbreedte voor heeft. Het verwerkt informatie op een andere manier. Je kunt het nog niet zien, maar nu zijn kraaien in jouw geest de katalysator voor alles wat volgde.'

'Dus hier moet ik het mee doen?' zei Poe. 'Iedere keer als ik ga slapen, zal ik angstig en schreeuwend wakker worden.'

'Nee, je geest zal herstellen. Nu is de traumatische herinnering nog niet goed opgeslagen. Ze is nog niet verwerkt en dat betekent dat ze gemakkelijk toegankelijk is, gemakkelijk te triggeren. We kunnen dit oplossen, maar we moeten de eerste stap samen zetten.'

'En die is?'

‘We moeten onderscheid maken tussen de externe bedreigingen die actie vereisen en de interne die deze overweldigende, verlamme-nde angst veroorzaken. Met andere woorden, je moet overkraaien kunnen dromen zonder wat er is gebeurd te herbeleven.’

‘En hoe gaan we dat doen?’

‘In eerste instantie door erover te praten.’

‘Ik ben een man, ik ben in de veertig en ik werk bij de politie,’ zei Poe. ‘Ik praat niet over mijn gevoelens.’

‘En ik wil ook niet dat je over je gevoelens praat. Dat is wel het laatste wat ik wil. Dit gaat om het leren kennen van je geschiedenis, van het soort moeilijkheden waarmee jij te maken hebt. Daarna pakken we de verontrustende herinneringen aan.’

‘Waarmee?’

‘Dat is van later zorg, maar met niets wat je een ongemakkelijk gevoel geeft.’

Poe was niet overtuigd. Dat moest te zien zijn geweest.

‘Vertrouw je me, Washington?’

‘Ik heb veel goeds over je gehoord.’

‘Dat is mijn vraag niet.’

‘Vertrouwen moet verdiend worden.’

‘Nu klinkt de ware politieman. Geef me nou maar de kans om je vertrouwen te winnen.’

‘Ik moet inderdaad iets doen,’ gaf Poe toe. ‘Zo kan ik niet verder.’

‘Heel goed,’ zei doctor Lang. Ze richtte haar aandacht weer op het logboek in het dossier. ‘Hier staat dat de zaak officieel begon toen jij om advies werd gevraagd bij de Bliksemboommoord,’ zei ze. ‘Maar waarom vertel je me niet wanneer het écht begon? Waarom vertel je me niet over de kraaien?’

Poe keek naar zijn lege beker en vroeg zich af of hij nog een beker thee kon krijgen. Zijn mond was kurkdroog geworden. ‘Het is waar dat ik wat kraaien ben tegengekomen,’ zei hij. ‘Maar het begon allemaal enkele uren eerder met een andere hooligan van het Britse platteland.’

‘O?’

‘Wat weet je over dassen, doctor Lang?’